

Vaccination mot kikhosta till gravida

Syfte

Vaccination mot kikhosta för gravida för att skydda de allra yngsta spädbarnen mot svår sjukdom i kikhosta.

Berörd verksamhet

Riktlinjen omfattar samtliga verksamheter som hanterar vaccinationer.

Ansvar

MLA på berörda enheter.

Bakgrund

Folkhälsomyndigheten rekommenderar vaccination mot kikhosta för gravida från gravidvecka 16. Syftet med vaccinationen är att skydda de allra yngsta spädbarnen mot svår sjukdom i kikhosta. För att skyddet skall överföras till barnet bör vaccinationen ske minst två veckor före beräknat förlösningsdatum, men med fördel tidigare för att vaccinationen ska hinna ge skydd om barnet föds för tidigt.

Vid vaccination mot kikhosta bibehålls antikropps-nivån relativt kortvarigt hos den vaccinerade och ger inte samma skydd för spädbarnet vid efterföljande graviditeter. Vaccination rekommenderas därför vid varje graviditet. Detta gäller även oavsett tidsintervall från tidigare påfyllningsdoser. Eventuella äldre syskon har i regel gott skydd genom det allmänna vaccinationsprogrammet och behöver inga extra doser.

Ordination och dokumentation

Vaccination kan ordinerars av läkare. Vidare kan sjuksköterskor med specialistutbildning till distriktssköterska eller specialistutbildning inom hälso- och sjukvård för barn ordinera vaccinationer enligt nationella rekommendationer och program.

Behörighet för sjuksköterskor att ordinera läkemedel för vaccination regleras i HSLF-FS 2018-43. För att rekommendationen om kikhostevaccination under graviditet ska ingå i ordinationsrätten för dessa sjuksköterskor, behöver författningen uppdateras med denna rekommendation. Socialstyrelsen är uppmärksam på behovet av detta tillägg.

- En sjuksköterska som genomgått en annan utbildning som innefattar kunskapsområdet är behörig att till vuxna ordinera läkemedel för vaccination enligt befintliga rekommendationer.
- För närvarande har en barnmorska utan kompletterande utbildning inte ordinationsrätt för vaccination av gravida.

Ordination och dokumentation av vaccin sker enligt [Läkemedelshantering - Intranät Region Kalmar län](#).

Godkända vaccin

Det finns inga tillgängliga vaccin som innehåller endast antigen mot kikhosta. Varje vaccination mot kikhosta innebär därför även en påfyllnadsdos av vaccin mot difteri, stelkramp och i vissa fall polio. *Observera att det enbart är kombinationsvaccinen **Boostrix** och **Triaxis** som är rekommenderade under graviditet, och då enbart under andra och tredje trimestern.*

Avgift

Vaccinationen erbjuds kostnadsfritt.

Överkänslighetsreaktioner

Vid vaccination krävs att det finns dels resurser för att förebygga överkänslighetsreaktioner, dels en beredskap för att behandla överkänslighetsreaktioner, se SOSFS 1999:26.

Biverkningsrapportering

Enligt Läkemedelsverket ska den som bedriver verksamhet inom hälso- och sjukvården snarast rapportera samtliga misstänkta biverkningar av läkemedel. Den vaccinerade, eller någon närstående, kan också rapportera biverkningar direkt till Läkemedelsverket.

Relaterade dokument

- [Kikhosta – om vaccination — Folkhälsomyndigheten \(folkalsomyndigheten.se\)](#)
- [Om vaccinationer för dig som är gravid — Folkhälsomyndigheten \(folkalsomyndigheten.se\)](#)
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 1999:26) om att förebygga och ha beredskap för att behandla vissa överkänslighetsreaktioner (senast ändrad genom SOSFS 2009:16), se Socialstyrelsens webbsida om [föreskrifter och allmänna råd](#).

Referenser

- [Rekommendation om vaccination mot kikhosta för gravida — Folkhälsomyndigheten \(folkalsomyndigheten.se\)](#)

Ändringshistorik

Datum	Ändring	Utförd av
2022-12-30	Tagit bort rekommendation om partnervaccination	LLS
2022-10-05	Upprättande av dokument	LLS, AN, ML, SH